

Läsinstruktion:

Ny version av socialpolitiskt aktionsprogram

– med invägda punkter från det socialpolitiska huvudprogrammet, det interkulturella programmet och remissvar

Lite övergripande info om aktionsprogrammet (repetition):

Det socialpolitiska aktionsprogrammet är tänkt att ge underlag för Verdandi i socialpolitiska frågor att driva lokalt.

Aktionsprogrammets punkter har sammanställts från Verdandis socialpolitiska och interkulturella program och i mindre omfattning alkohol- och drogpolitiska programmet.

Nytt i denna senaste version av aktionsprogrammet:

Remissvar fr Verdandi distrikt - Stockholms och Sörmland - finns med i detta dokument. Även VU:s synpunkter från 16 februari är inkluderade i denna version.

Konsekvensändringar i de stora programmen

Vi har i reviderat det socialpolitiska huvudprogrammet i de delar som lagts till i det socialpolitiska aktionsprogrammet och även bytt begreppet *missbruk* till *skadligt bruk/beroende* som förslag, eftersom kongressen beslutade att vi ska fasa ut uttrycket missbruk.

Men vi har bara gjort de ändringar som inte är av principiellt viktig karaktär. Vi har t ex inte i huvudprogrammet lagt till ett avsnitt om spel – trots att vi fört in det i det aktionspolitiska programmet. Det får blir en fråga för nästa kongressperiod.

Angående konsekvensändringar i det interkulturella programmet

Några få ändringar tycker vi behöver göras – för att rimma med aktionsprogrammet – i det **nuvarande interkulturella programmet**. Detta program har vi inte fått i uppdrag att se över, så de ändringar som vi föreslår till det huvudprogrammet är bara två små – bifogat Worddok.

Verdandis socialpolitiska aktionsprogram

Ett jämlikt, jämställt och demokratiskt samhälle ska vara politikens och samhällets högsta strävan.

Allas tillgång till grundläggande sociala och samhällseliga tjänster ska garanteras.

Ett jämlikt, jämställt och demokratiskt samhälle

Idag lever nästan en kvarts miljon barn i fattigdom i Sverige och hundratals barn vräks varje år från sina hem. Detta är ett misslyckande för samhället. Att växa upp i fattigdom är en grogrund för dåliga skolresultat, maktlöshet och ökad risk för skadligt bruk och beroende och risk för att rekryteras till kriminella miljöer. Verdandi kämpar för att alla barn ska få en bra start i livet och respekteras. Alla barn ska ges möjlighet att lyckas i skolan, få en meningsfull fritid och påverka samhället. Det är viktigt att samhället skapar möjligheter för alla att påverka i samhället, att det skapas forum där det är möjligt för ALLA i samhället att få sin röst hörd. Det är även viktigt att samhället säkerställer, rätten att organisera sig politiskt, i folkrörelser, fackföreningar och i andra föreningar.

Verdandi kämpar även för ett jämställt samhälle, där alla kan bidra till och ta del av samhällets resurser på lika villkor. Människors rättigheter ska vara desamma i hela landet oavsett kön, ålder, sexuell läggning, etnicitet, religion, funktionsnedsättning, klass eller social situation. Det innebär att vi i Verdandi motsätter oss att ställa grupper mot varandra och att vi motarbetar varje förslag som slår mot dem som redan hör till de mest utsatta. Det innebär att vi arbetar mot diskriminering i alla dess former.

Verdandi är en feministisk organisation som arbetar för lika rätt till social, politisk och ekonomisk makt på alla områden.

Verdandis kräver därför:

- Att politikens högsta strävan, ska vara att utrota fattigdomen och minska klassklyftorna.
- Att tillämpningen av Barnkonventionen som lag får ett starkare genomslag.
- Att riksdagen stiftar en lag mot vräkning av barn.

- Att skolan ska vara helt avgiftsfri.
- Att skolan ska erbjuda en bra frukost och lunch.
- Att elevhälsoteamen på skolorna ska stärkas och finnas tillgängliga på skolorna.
- Att alla barn har rätt till en trygg och bra miljö i skolan, hemmet och på fritiden.
- Att det ska finnas forum för barn och ungdomar, att påverka i frågor som berör dem.
- Att alla som jobbar med barn och ungdomar ska utbildas i barnkonventionen, normkritik och genus.
- Att alla ska ha lika rättigheter till vård och omsorg.
- Att villkor och lön är lika oavsett kön i alla branscher och yrken.
- Alla människor ska ha lika rätt till social, politisk, kulturell och ekonomisk makt.
- Att skattesystemet ses över så att människor beskattas efter bärkraft.
- Att skatten på fastigheter, lyxkonsumtion och miljöskadlig verksamhet ökar och införs i de fall de inte förekommer.
- Att ett stabilt och tillräckligt stöd ges till folkrörelserna och till organisationerna i civilsamhället.
- Att det skapas forum, kring alla nivåer, där folkrörelserna och organisationerna kan komma till tals.
- Att varje medborgare ska ha tillgång till fullgod samhällsservice som inte kräver tillgång till dator, datakunskaper och internetuppkoppling.

Krav på stärkt brukarinflytande

Verdandi anser att brukarinflytande ska vara ett komplement till det medborgarinflytande som sker via partier, föreningar och folkrörelser på ett mer allmänt plan. Det speciella med brukarinflytande är att det sker utifrån självupplevda kunskaper om en verksamhet eller insats. Brukare av sociala tjänster är en grupp som sällan är aktiva inom politiken eller föreningslivet. Med brukarinflytande blir fler röster hörda. Alla som påverkas av samhällets insatser har rätt till delaktighet och inflytande över den insatsen.

Verdandi kräver;

- Att beslutande politiska församlingar och myndigheter skaffar sig mer kunskap om hur viktigt brukarinflytande är och att det är en del av demokratin och skjuter till resurser för att kunna utföra brukarinflytande.
- Att all offentlig verksamhet ska använda sig av en s k brukarstyrd brukarrevision vid utvärdering så att brukarna får ett inflytande på riktigt.

En trygg välfärd

För att skapa ett tryggt och rättvist samhälle behövs insatser inom många samhällsområden. Det behövs en politik för att ge alla arbete, bostad, en bra utbildning och ett socialt skyddsnet som fångar upp oss vid till exempel arbetslöshet och sjukdom.

Det handlar om att se till att våra grundläggande behov uppfylls. Först då kan vi leva goda och självständiga liv.

Verdandi kräver:

- Att privatiseringar av vår gemensamma välfärd stoppas, inga riskkapitalbolag ska bedriva skola, vård eller omsorg.
- Att alla människor i vårt land ska ha rätt till en bostad.
- Att de geografiska orättvisorna utjämnas; alla människor i landet ska ha god tillgång till vård, service och samtliga välfärdstjänster.
- Att alla människor i vårt land, ska erhålla en god, jämlik och jämställd vård i offentlig regi.
- Att LOV, Lagen om valfrihetssystem och LOU, Lagen om offentlig upphandling, ska avskaffas.
- Att upphandlingar av hälso- och sjukvård och sociala tjänster fortfarande ska vara möjliga inom idéburen verksamhet och då ska styras av kvalitetskrav samt social och samhällsekonomisk hållbarhet.

En socialtjänst att räkna med

Verdandi kräver:

- Att socialtjänsten arbetar aktivt för förebyggande och stödjande insatser.
- Att socialtjänstens stöd, ska utgå ifrån den enskildes egna förutsättningar och erbjudas konkret hjälp att komma från behovet av bidrag och bidra till ökad egenmakt och deltagande i samhällslivet.
- Att en ny reform av socialtjänstens försörjningsstöd och försäkringskassans ersättning för människor i långtidssjukskrivning och långtidsarbetslöshet som garanterar alla människor ett ekonomiskt stöd som går att leva på.
- Att normen måste ska anpassas till utvecklingen i samhället.
- Att försörjningsstödet ska vara likvärdigt i hela landet.
- Att rätten till försörjningsstöd ska vara individuellt anpassad så att den enskilde garanteras bostad och tillgång till fortskaffningsmedel.
- Att den enskilde som tillfälligt prövar lönearbete, inte ska få inskränkningar i försörjningsstödet.
- Att det ska ingå i försörjningsstödet, att erhålla en rimlig ersättning för att inneha dator och internetuppkoppling.
- Att ersättning för resor i kollektivtrafiken ska ingå i försörjningsstödet.

Återupprätta försäkringskassan

- Att rätten till sjukersättning ska vara så länge som sjukdomen sätter ner arbetsförmågan.
- Att tidsgränsen för sjukförsäkringens skydd avskaffas.
- Att försäkringskassan blir tydligare och skapar förutsägbarhet så att människor inte blir skuldsatta på grund av återbetalningskrav som varit svåra att förutse.

Ett rättvist pensionssystem

- Att en ny pensionsreform genomförs som ger alla pensionärer ekonomisk trygghet.
- Att alla företag betalar in tjänstepensioner och som är rimliga.
- Att rätt till flexibel pensionsålder införs.
- Att rätt till större möjlighet till deltidspension införs.
- Att alla åtgärder som ska leda till arbete garanterar individen skälig ersättning och ska vara pensionsgrundande.

Skydd mot överskuldsättning

- Att lånemarknaden granskas och oseriös långivning upphör.
- Att det ges snabbare och effektivare stöd vid överskuldsättning.
- Att betalningsanmärkningar upphör så fort skulden är reglerad.
- Att en högsta räntenivå på lån och krediter införs.
- Att snabba impulslån som exempelvis sms-lån förbjuds.
- Att hårdare regler mot marknadsföring av lån införs.
- Att större möjligheter att få skuldsanering och skuldsaneringslån till låg och bunden ränta.
- Att särskilt stöd ges till personer med behov av extra vägledning för att sanera ekonomin: Exemplet Eksam i Örebro.

Arbete efter förmåga på en inkluderande arbetsmarknad

Arbetet är avgörande i varje människas liv. Det ger gemenskap och människovärde, sammanhang, egen inkomst och försörjning, framtidstro och makt över sitt eget liv. Därför är arbete en grundläggande rättighet. Verdandi kräver att samhället gör allt för att erbjuda arbete åt alla, det är en förutsättning för social rättvisa.

Verdandi kräver;

- Att samhället prioriterar satsningarna på de riskgrupper som drabbas av arbetslöshet, exempelvis människor med utomeuropeisk bakgrund och särskilt kvinnor i den gruppen, ungdomar utan gymnasieexamen, äldre och personer med funktionsnedsättning.
- Att förutsättningar ges för återinträde i arbete även om man har en nedsatt arbetsförmåga. Målet är att alla bidrar genom eget arbete till 100 procent av sin förmåga.
- Att en ökad samordning av reglerna för sjuk- och arbetslöshetsförsäkring utreds.
- Att sex timmars arbetsdag med bibehållen lön ska införas på sikt.
- Att samhället satsar på nya arbetsmarknadspolitiska åtgärder där arbetslösa matchas mot bristyrken, ökade möjligheter till att kombinera arbete med utbildning och fler lärlings- och praktikplatser som underlättar inträdet på arbetsmarknaden.
- Att alla ska ha rätt till stöd och vård för att kunna komma tillbaka i arbete.
- Att arbetsskadeförsäkringen garanterar ett inkomstskydd.
- Att kollektivavtal ska vara normen, med rimliga ingångslöner.
- Att a-kassan ska fungera som en omställningsförsäkring vid arbetslöshet.
- Att a-kassan omfattar så många som möjligt. Kraven för inträde och för att få ersättning formas så att alla med jobb kan vara med.
- Att varje arbetsplats har en god arbetsmiljö och rimliga arbetstider.
- Att varje arbetstagare erbjuds anställningstrygghet och har ett stort inflytande över sitt arbete.
- Att anställningsvillkoren inom bemanningsbranschen ses över och att man kräver samma anställningstrygghet som övriga arbetsmarknaden.
- Att samhället säkerställer att vi har en arbetsförmedling utan vinstintresse.
- Att möjlighet ges till att validera yrkeskunskap på arbetsplatser under pågående anställningar och att samhället skapar nya rutiner för validering av utländsk utbildning så att allas kompetens kan tas tillvara fullt ut.
- Att alla åtgärder som ska leda till arbete, ska garantera individen skälig ersättning och ska vara pensionsgrundande.
- Att kommunal praktik som insats alltid ska leda till att ge individen reella verktyg att komma ut på arbetsmarknaden tex med anställningsstöd.
- Att kommunal markverksamhet och andra servicefunktioner som idag bärs upp av praktikanter bör istället omvandlas till riktiga anställningar – alternativt omvandlas till sociala företag.
- Att praktikplatser efter sedvanlig provtid ska omvandlas till riktiga anställningar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder även i privat regi, vid behov med anställningsstöd.
- Att formerna för arbetsintegrerade sociala företag och andra insatser utvecklas för att även de som har en nedsatt arbetsförmåga ska komma i arbete.

Rätten till bostad

Idag är bostadsbristen mycket stor i Sverige. De som är mest utsatta drabbas som vanligt hårdast. För när marknaden tagit över, har samtidigt antalet samhällsägda lägenheter minskat. Det urholkar kommunernas möjlighet att ta socialt ansvar. Idag kan hyresvärdar i större utsträckning välja bort de hyresgäster man inte vill ha, och det drabbar många, bland annat en del av Verdandis medlemmar. Att samhället inte längre går in och borgar för ett anständigt boende har fått allvarliga konsekvenser. Hemlösheten ökar. Vräkningarna ökar. Det finns gott om exempel på barnfamiljer som vräkts till bostadslöshet.

Verdandis kräver därför:

- Att en statlig utredning som upprättar sociala mål för bostadspolitiken tillsätts.
- Att de allmännyttiga bostadsbolagen stärks och utvecklas.
- Att bestämt nej till marknadshyror gäller.
- Att lagstiftningen för att förhindra vräkningar skärps.
- Att det byggs lägenheter med låg hyra.
- Att kampen mot utanförskap och hemlöshet sker så att samhället först möter behovet av en bostad. Sedan kan annat stöd sättas in vid behov.
- Att bostadsbyggande av hyresrätter till rimliga hyror underlättas och stimuleras.
- Att lägenheter ska ha en god boendestandard.
- Att hyresnivån efter renovering är så rimlig att hyresgästerna har råd att bo kvar.
- Att låginkomsttagare utan barn får möjlighet till bostadsbidrag.
- Att bostadsbidrag ska utgå till alla ekonomiskt utsatta.
- Att en målsättning i bostadspolitiken ska vara olika upplåtelseformer och lägenhetsstorlekar i bostadsområdena för att underlätta integrationen.
- Att bostadsförmedlingar återinförs i kommunerna.
- Att en ny lagstiftning kommer på plats som skyddar befolkningen mot trångboddhet.
- Att det utvecklas alternativa former som kollektivboende och boendestöd för att ge alla möjligheten till eget boende.
- Att starkt avvisa förslag om så kallad "social housing" som innebär att fattiga människor isoleras och segregeras från andra grupper.
- Hyresgäster ska ha inflytande över sitt boende likaväl som villaägare och bostadsrättsinnehavare.
- Att naturliga mötesplatser finns i alla bostadsområden.

Rätten till utbildning

Alla har rätt till en bra och likvärdig utbildning. Utbildningen ska förse oss med goda möjligheter att träda in i arbetslivet. Lika viktigt är kunskaper som hjälper oss att fungera väl som aktiva medborgare i det moderna samhället. Stora skillnader i bildningen är inte vägen framåt. I själva verket blommar hela samhället upp när alla får utveckla sina färdigheter och rustas väl för resan genom livet.

Verdandis krav blir därför:

- Att Sverige ger en bra, likvärdig och inkluderande utbildning för alla.
- Att utbildningssystemet ska syfta till att jämna ut människors olika förutsättningar.
- Att kommunerna ska ha som målsättning att nå en blandad sammansättning av elever i skolorna.
- Att utbildning ska betraktas som ett livslångt lärande.
- Att kommunal vuxenutbildning rustas upp och bekostas av samhället.
- Att det sker en satsning på att värna och stärka folkhögskolorna och studieförbundens ställning.
- Att validering av utbildning som genomförts utomlands sker snabbt, effektivt och säkert.
- Att SFI-undervisning bedrivs i kommunal regi och erbjuds dag 1 i Sverige, och utförs av behöriga lärare och att undervisningen kvalitetssäkras.
- Att möjligheterna att kombinera studier med jobb underlättas.
- Att läsläsning ska vara obligatorisk för kommunerna, inte för eleverna.
- Att samhället agerar för nolltolerans mot mobbing.

Rätt till god barnomsorg

En god och väl utbyggd barnomsorg är en viktig del av en starkt gemensam sektor för ett jämlikt och jämställt samhälle.

Verdandi kräver:

- Att alla barn ska ha rätt till förskola och fritids.
- Att barnomsorgen ska hålla hög kvalitet till en låg kostnad för vårdnadshavare.
- Att även barn till sjukskrivna, arbetslösa och föräldrar med nattjänstgöring och annan obekvämlig arbetstid ska ges tillgång till barnomsorgen.

Ett inkluderande samhälle

Idag lever olika grupper åtskilda från varandra. Det kallas ibland för segregation. De rika och välutbildade samlas i vissa stadsdelar i storstäderna. Samtidigt fortsätter glesbygden att avfolkas och åldras. Nya grupper flyttar in i miljonprogrammets bostadsområden, där gapet

mot övriga Sverige växt till en avgrund. Här har vi mindre pengar, lever kortare liv och får kanske aldrig en chans på arbetsmarknaden. Verdandi tycker att det är hög tid för en politik för integration som hjälper alla att få leva ett bra liv.

Verdandi vill se ett interkulturellt samhälle, ett Sverige för alla och kräver;

- Att Sverige för en aktiv politik mot diskriminering i alla dess former.
- Att all form av rasism bekämpas och hanteras.
- Att staten vidtar skarpa åtgärder mot hatbrott.
- Att Sverige bedriver en politik för social sammanhållning.
- Att Sverige för en aktiv politik för integration i arbetslivet.
- Att regeringen ger ökade och mer långsiktiga medel till civilsamhället och kommunerna för att motverka segregation.
- Att all samhällsservice ska utveckla en interkulturell kompetens.
- Att arbetet med att bygga plattformar för socialt utvecklingsarbete i de socioekonomiskt utsatta områdena prioriteras.
- Att samhället ger ett ökat stöd till integrationsarbete i organisationer och folkrörelser.
- Att kommunerna ska ges samordningsrollen för integrationsarbetet där de ska driva utvecklingen långsiktigt i samverkan med olika aktörer; skola, arbetsliv, näringsliv, socialtjänst, arbetsförmedling, polis, allmännyttan och civilsamhället.
- Att alla ska ha rätt till professionell tolkhjälp i olika samhällsfunktioner och att barntolkar förbjuds.
- Att stödet ökas till verksamheter, projekt och organisationer som verkar för solidaritet, interkulturell kompetens och ökad kontakt mellan människor och grupper.
- Att kommunerna inför stöd åt EU-migranter som befinner sig i social utsatthet.
- Att barnkonventionen ska gälla även EU-migranternas barn och de ska få tillgång till skola, förskola och fritids.

Ett samhälle fritt från alkoholskador, skadligt bruk/beroende av narkotika och spel

Verdandi anser att det finns sociala orsaker till skadligt bruk eller beroende av alkohol och andra droger. Därför är kampen mot alkoholskador och skadligt bruk/beroende en kamp för social rättvisa och goda livsvillkor för alla. Kampen mot skadligt bruk/beroende måste sätta sociala reformer och förbättringar av välfärden i förgrunden. En viktig utgångspunkt är en social helhetssyn på människan och samhället.

Verdandi värnar om rätten till rehabilitering med hjälp av arbetsgivare för personer som har skadligt bruk eller beroende. Vi motsätter oss därför en vidare urholkning av arbetslivets ekonomiska och sociala rehabiliteringsansvar vid skadligt bruk och beroendesjukdomar.

Verdandi anser att alla beroenden- som beroende av alkohol, narkotika eller spel om pengar- ska omfattas av detta rehabiliteringsansvar för anställda på alla arbetsplatser.

Spel om pengar

För att motverka att fler faller offer för en cynisk spelindustri kräver vi

- Att det införs en så hård begränsning av spelreklam som möjligt.
- Att ett totalförbud för reklam av nätkasinon utreds.
- Att direktreklam med förmåner riktade till spelare kriminaliseras.
- Att skyddet för och vården av spelmissbrukare måste förbättras.

Alkohol

Verdandi har som ett av sina huvudmål ett samhälle fritt från skador av alkoholbruk. Riskbruk, skadligt bruk och beroende är symtom på att vårt samhälle inte är perfekt utan att det skapar klyftor som tar sig dessa uttryck. Att bekämpa alkoholskadorna innebär att de sociala insatserna ska stå i fokus, och att de alkoholpolitiska instrumenten ska fungera som en skyddande faktor bland många.

Verdandi kräver;

- Att allt förebyggande arbete prioriteras
- Att vård och behandling alltid ska kompletteras med andra insatser såsom bostad, sysselsättning, social gemenskap och möjlighet till egenmakt
- Att samhällskontrollen av alkoholhanteringen genom försäljningsmonopol bibehålls
- Att gårdsförsäljning inte tillåts i Sverige
- Att åldersgränserna för alkoholförsäljning upprätthålls
- Att marknadsföring av alkohol ska vara fortsatt reglerad och restriktiv
- Att införselkvoter ska vara reglerade
- Att alla omhändertagna på grund av kemiskt beroende ska omhändertas av sjukvårdskunnig personal
- Att det sker aktiva stödinsatser för den enskilde med skadligt bruk eller beroende
- Att brukarinflytandet för personer med skadligt bruk eller beroende ökar

Narkotika

Verdandi har som ett av sina huvudmål ett samhälle fritt från bruk av narkotika. För oss innebär det att vi varken ställer upp på den liberaliseringsvåg som sköljer över västvärlden

eller den gamla repressiva narkotikapolitiken. Vi menar att det måste finnas utrymme för den tredje vägens narkotikapolitik som grundar sig på en social helhetssyn och en positiv människosyn.

Verdandi kräver;

- Att politiken alltid ska sträva efter det drogfria samhället.
- Att all narkotika ska betraktas som illegal, förutsatt att den inte är medicinskt utskriven av läkare.
- Att det tillsätts en utredning som ser över den restriktiva narkotikapolitiken när det gäller förekomst av narkotika i kroppen hos den enskilde.
- Att ingen droghandel ska legaliseras.
- Att en narkotikapolitik som innebär strängare straff och hårdare tag för personer med narkotikaproblem inte införs, utan att straffen ska skärpas för den organiserade brottsligheten i narkotikahandeln.
- Att snabbt inrätta förbud mot handel med nya preparat på marknaden.
- Att snabbt arbeta fram och skaffa instrument som kommer åt problemen med nät drogerna.

Tillgänglig vård och behandling

I vår verksamhet har vi många medlemmar som kan vittna om hur vården för människor med problem med skadligt bruk eller beroende fungerar i praktiken.

Verdandi kräver därför;

- Att samhället bereder en välfärd som ger skydd mot att människor utvecklar skadligt bruk eller beroende.
- Att sysselsättning och bostad prioriteras och ses som en naturlig del vid behandling.
- Att förebyggande arbete ska vara gällande i varje enskilt fall: med fritidsaktiviteter, kamratstöd och utbildning som är starka skyddsfaktorer.
- Att individanpassad vård och behandling med en humanistisk människosyn ska bedrivas i insatser som utformas med brukarens delaktighet och inflytande.
- Att den enskilde som behöver samhällets hjälp, ska alltid sättas i centrum och ha tillgång till kontaktpersoner med huvudansvar.
- Att kommuner och regioner måste arbeta upp rutiner så att inga människor faller mellan stolarna.
- Att endast behandlingsformer som ingår i en behandling med en social helhetssyn stöttas.
- Att Bostad Först som metod ska vara normen i kommuners insatser i hela landet.

- Att så kallat "nödtvång" används endast vid fara för sig själv eller för andra. Verdandi tror inte på tvångsvård.
- Att alla regioner ska ha tillgång till tillräckligt många abstinensplatser där motivering till frivillig vård påbörjas direkt.
- Att regionerna arbetar förebyggande mot smittspridning och därför erbjuder sprututbyte med god tillgänglighet.
- Att det ges ökat stöd till brukarorganisationer.
- Att metoder framtagna av brukarrörelsen införs inom vården för skadligt bruk eller beroende, till exempel brukarstyrd inläggning, certifiering i brukarinflytande och brukarstyrda brukarrevisioner.
- Att Peer support provas inom beroendevården utifrån den vårdens förutsättningar.

En tillgänglig psykiatri

Våra medlemmar har många erfarenheter av hur psykiatrin fungerar, eller om man så vill, inte fungerar. Vi vet att vid psykisk ohälsa blir människan lidande inom många områden, såsom sjukskrivning från arbete, isolering och dålig fysisk hälsa. Psykisk ohälsa kan leda till skadligt bruk eller beroende och tvärtom. Vi mår dåligt av dåliga arbetsvillkor, fattigdom, ansträngda relationer, vårt sociala arv och inte minst av all stress som nutidsmänniskan utsätts för.

Verdandi kräver;

- Att särskilda rutiner upprättas, för att förhindra att människor som har skadligt bruk eller beroende och en psykiatrisk diagnos hamnar mellan stolarna.
- Att det erbjuds alternativ till medicinering, till exempel samtalsterapi.
- Att tillgängligheten till vården ökar, t ex genom mobila team, psykiatriambulanser och behovsanpassad tillgång till psykiatriplatser.
- Att vården tillsammans med kommunernas olika verksamheter arbetar med att bedriva uppsökande verksamhet.
- Att lagen om psykiatrisk tvångsvård ska användas för så korta ingripanden som möjligt och ska vara en väg till att få vård frivilligt.
- Att vården alltid väger in risken för självmord i mötet med människor som mår psykiskt dåligt.
- Att en "haverikommission" inrättas vid varje självmord, för att utreda vad samhället skulle gjort för att förhindra det.
- Att regioner erbjuder traumabehandling i samband med vård för skadligt bruk/beroende.
- Att regioner erbjuder särskilda traumaenheter för människor från andra kulturer som är i behov av traumabehandling.
- Att metoder framtagna av brukarrörelsen införs inom psykiatrin, till exempel Peer support, självinläggning och brukarstyrda brukarrevisioner.

En human asylpolitik

Den kraftigt ökade flyktinginvandringen ledde till en ändrad flyktingpolitik i Sverige. Omprövningen var omfattande och begränsade kraftigt möjligheten till asyl. Den nya politiken gick för långt, framförallt när det gäller anhörigas rätt att leva tillsammans och när det gäller de tillfälliga uppehållstillstånden.

Verdandi kräver;

- Att Sverige bedriver en human asylpolitik.
- Att asylrätten ska stärkas och återgå till mer generösa asylregler så snart som möjligt.
- Att Sverige integrerar barnperspektivet i hela asylprövningsprocessen.
- Att alla EU-länder deltar i ett reglerat och solidariskt flyktingmottagande.
- Att regeringen säkerställer att alla kommuner gör ett seriöst och kvalitativt arbete i mottagandet av nyanlända enligt Bosättningslagens intentioner.
- Att Sverige bedriver en asylpolitik som medger familjeåterförening för dem som beviljats asyl.
- Att permanenta uppehållstillstånd tillämpas som huvudregel i asylpolitiken och att de tillfälliga uppehållstillstånden begränsas snarast.
- Att lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige upphävs.
- Att alla ensamkommande som varit i Sverige längre än ett år ska omfattas av en amnesti.
- Att kraven på människor att återvända efter flykt upphör och att människor kan känna sig trygga i Sverige.